

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Kommunstyrelsen

Rapportering av åtgärdsplan för omsorgsboende egen regi

Ärendet

Den 6 mars 2023 (§ 51) fastställde kommunstyrelsen planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2024 och plan 2025–2026. Med ärendet gavs socialnämnden i uppdrag att utreda och lämna åtgärdsplan för de omsorgsboenden i egen regi som hade en negativ avvikelse under 2022. Återkoppling av insatser enligt åtgärdsplanen redovisades till socialnämnd den 11 december 2023.

Socialförvaltningen återkommer nu till kommunstyrelsen för att informera om hur arbetet går med åtgärdsplanen för att se till att omsorgsboenden i egen regi når en budget i balans.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen noterar informationen och lägger rapporteringen till handlingarna.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till socialnämnden att återrapportera åtgärdsplanen senast i nämndens budgetuppföljning för mars 2024.

Bakgrund

Kommunstyrelsen gav i planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2024 och plan 2025–2026 socialnämnden i uppdrag att utreda och lämna *åtgärdsplan för de omsorgsboenden* som redovisade en negativ budgetavvikelse under 2022. Socialnämnden skickade handlingar till kommunstyrelsen innan den 19 juni 2023. Socialförvaltningen har även redovisat en återkoppling av insatserna enligt åtgärdsplanen till socialnämnd den 11 december 2023.

Åtgärdsplanerna skulle ha återrapporterats av ekonomiavdelningen till kommunstyrelsen senast den 19 juni 2023, vilket inte har skett. Återrapporteringen sker nu till kommunstyrelsen.

Kommunledningskontorets utredning

I kommunens riktlinjer för ekonomistyrning står det att vid uppkomna eller förväntade negativa avvikelser mot budget på nämndnivå kan kommunstyrelsen besluta att berörd nämnd ska ta fram en åtgärdsplan och presentera den för kommunstyrelsen.

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Vidare står det att om negativa avvikelser förekommer inom nämndens budget samtidigt som den totala nämndbudgeten inte överskrids är det den berörda förvaltningschefens ansvar att vidta åtgärder så att respektive avdelning eller motsvarande når en ekonomi i balans.

Socialnämnden har år 2020, 2021 samt 2023 redovisat en positiv avvikelse på nämndens totala nettobudget. Under 2022 redovisade socialnämnden en negativ avvikelse om cirka 0,7 miljoner kronor på en nettoram om cirka 672 miljoner kronor. Verksamheten omsorgsboenden egen regi har under 2020 till 2023 gått med en negativ avvikelse mot budget (underskott).

Coronapandemin började år 2020 och avtog i början av 2022. Under dessa år påverkades omsorgsboendenas ekonomi negativt bland annat på grund av ökad andel tom-platser.

Förvaltningschefen på socialförvaltningen har tagit fram åtgärdsplan och dessa har behandlats i socialnämnden. Den senaste åiterrapporteringen av åtgärdsplanen gjordes i december 2023 till socialnämnden. Några exempel på åtgärder som planerades för att uppnå en budget i balans:

1. *Verka för full beläggning* – Den sjätte lägenheten på Villa Stinsen får en ny hyresgäst under januari 2024.
2. *Arbeta med att attrahera hälso- och sjukvårdspersonal* – Från och med den 1 oktober 2023 är alla sjukskötersketjänster tillsatta inom egen regi. Fysioterapeuter är tillsvidareanställda, dock är en tjänst vakant där förvaltningen hyr in en konsult i stället för närvarande.
3. *Stöd till verksamhetscheferna* – En omorganisation har genomförts där bland annat en gruppchefsroll konverterades till en biträdande verksamhetschefsroll. Ett projekt tillsammans med HR startade under oktober med syfte att tydliggöra roller och ansvar för ledningen på vård- och omsorgsboendena. Målet är att säkerställa ledningsstrukturen i verksamheterna, för att nå bästa stöd för verksamhetscheferna att utföra sitt uppdrag.
4. *Omvårdnadspersonalens grundschema* – Åtgärden säkerställer en ökad kontroll på verksamheternas bemanning då schemarader tydliggörs, vilket främjar tillsvidareanställningar i stället för bemanning med timanställd personal och även ordinarie personal på övertid. Detta har även en positiv effekt på personalkontinuiteten.
5. *Centralisering av vaktmästertjänster* – på fyra vård- och omsorgsboende genomfördes under augusti 2022, vilket innebär en minskning av 1,5 årsarbetande.

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Förslag på långsiktiga åtgärder som planerades för att uppnå en budget i balans:

- a) Utöka antalet lägenheter på ett eller två av egen regis vård- och omsorgsboenden med syfte att nå en budget i balans.
- b) Avveckla Storkalmar i LOV-systemet.
- c) Avveckla Storkalmar helt som vård- och omsorgsboende.
- d) Centralisera måltidsförsörjningen inom egen regis vård- och omsorgsboenden.
- e) Utredda hur en centraliserad bemanningsenhet inom egen regi, påverkar kostnaderna.

Kommunledningskontorets bedömning

Socialnämnden och socialförvaltningen har tagit fram åtgärdsplaner i enlighet med riktlinjerna. Socialnämnden som helhet går med ett positivt överskott 2023. Däremot verkar förbättringsåtgärderna inte ge tillräcklig effekt eftersom omsorgsboenden går fortfarande med underskott 2023. Därför är det viktigt att socialnämnden fortsätter att vidta åtgärder så som verka för full beläggning, effektiv schemaläggning för omvårdnadspersonalen och andra åtgärder. Det är upp till socialnämnden att utreda och genomföra flera åtgärder som ska leda till en ekonomi i balans för omsorgsboendena. Socialförvaltningen bör överväga att ge mer stöd till egen regi i form av ekonomisk uppföljning och se vilka ytterligare åtgärder som kan genomföras för att effektivisera verksamheten.

Vidare behöver socialnämnden utreda effekten av de övriga förslagen på långsiktiga åtgärder.

Ett förslag på långsiktig åtgärd är att avveckla Storkalmar i LOV-systemet. Förslaget skulle från ett ekonomiskt perspektiv innebära att kommunen skulle behöva tillföra medel motsvarande belopp som Storkalmar går med underskott i stället för att höja checkbeloppet. Det kan vara en kortsiktig lösning som gör att verksamheten Storkalmar når en budget i balans men det innebär även att kommunen ökar sina kostnader med motsvarande.

Kommunledningskontoret delar socialförvaltningens uppfattning att ett omsorgsboende så som Storkalmar med sina 16 platser är från ett ekonomiskt perspektiv inte långsiktig hållbart. Socialnämnden får vidare utreda de verksamhetsmässiga konsekvenserna av både förslaget att utöka antalet lägenheter på ett eller två av egen regis vård- och omsorgsboenden samt alternativet att avveckla Storkalmar helt.

Kommunledningskontoret emotser socialnämndens vidare utredningar både kring de kortsiktiga och långsiktiga åtgärderna för att omsorgsboenden når en ekonomi i balans.

Kommunledningskontoret
Björn Wallgren

Konsekvenser för barn och unga

I åtgärdsplanprocessen utreds konsekvenser för barn och unga i den fortsatta beredningen av åtgärdsplanen i socialnämnden. Därav har detta tjänsteutlåtande inga direkta konsekvenser för barn och unga.

Ekonomiska konsekvenser

I åtgärdsplanprocessen utreds ekonomiska konsekvenser i den fortsatta beredningen av åtgärdsplanen i socialnämnden. Därav har detta tjänsteutlåtande inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Rapportering av åtgärdsplan för omsorgsboende egen regi
2. Socialnämndens beslut, 2023-06-14 § 84
3. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2023-05-17
4. Åtgärdsplan Vård och omsorg egen regi socialnämnden 2023
5. Socialnämndens beslut, 2023-12-11 § 154
6. Socialförvaltningens tjänsteutlåtande, 2023-11-27
7. Kommunstyrelsens beslut, 2023-03-06 § 51
8. Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande, 2023-02-07

Expedieras
Socialnämnden